

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (เขื่อน) และอุทยานประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการคำนวณหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑน์กุ่มข้าว จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏว่าได้ค่าคะแนน เท่ากับ 2.83 ซึ่งอยู่ในระดับ H ซึ่งแสดงว่า พิพิธภัณฑน์กุ่มข้าว จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

จากการคำนวณหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี ปรากฏว่าได้ค่าคะแนน เท่ากับ 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับ H ซึ่งแสดงว่า อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

จากการคำนวณหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏว่าได้ค่าคะแนน เท่ากับ 2.81 ซึ่งอยู่ในระดับ H ซึ่งแสดงว่า อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

5.2 ข้อเสนอแนะการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนารูปแบบการผลิตสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักท่องเที่ยวได้เสนอแนะในการนำวัสดุอื่นๆ ที่สามารถนำมาผลิตเป็นของที่ระลึกและแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ดังนี้

1. ไชยบวบ ใบตอง หยวกกล้วย เส้นใยจากต้นกล้วย ก้านกล้วย เชือกกล้วย
2. รังไหม เศษผ้าไหม รังไหม (ผลิตภัณฑ์โปรตีนจากไหม)เส้นไหม
3. เมล็ดพืช ฟางข้าว ใบไม้ต่างๆ เศษผ้าฝ้าย ผ้าไหม เศษหนัง
4. กระจาดที่ไม่ใช่แล้ว ขวดพลาสติก เศษโลหะ เศษเหล็ก
5. ผักไหม แก่นไม้สา ลากไม้เพ็ก เศษไม้(เนื้อแข็ง)
6. หิน หินกรวด หินทราย ดินเหนียวคุณสมบัติพิเศษ
7. เส้นใยจากต้นหมากและต้นมะพร้าว
8. เกี๊ยวปลา ก้างปลา
9. ไม้ตาล (ลำต้น ก้าน ใบ)
10. กระจาดจากต้นหม่อน
11. ป่านสรนารายณ์

12. ไม้ก้ามปู
13. ย่านลิเภา
14. เครื่องปั้นดินเผา
15. ใบยางพารา
16. วัสดุจากข้าวโพด
17. หญ้าแฝก
18. สมุนไพรไทย
19. ผักตบชวา
20. หินศิลาแลง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ด้านการผลิต

1. ของที่ระลึกที่มีการผลิตและจำหน่ายอยู่แล้ว ควรมีการพัฒนาคุณภาพของรูปแบบและความประณีตของแต่ละขั้นตอนให้มากขึ้น

ด้านการตลาด

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ไปพร้อมกับการผลิตของที่ระลึกเพราะจะเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์เหล่านั้น ทั้งเรื่องของคุณค่า ราคา ความปลอดภัย และการขนส่งได้อีกด้วย
2. ควรมีการจัดสถานที่ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เช่น การจัดวางผลิตภัณฑ์ การให้แสง-สี รวมทั้งการแต่งกายของผู้ขายให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ส่วนราชการ

1. ปัจจุบันส่วนราชการมีการสนับสนุนทางด้านผู้ผลิต, ผู้ขาย มากขึ้นและเห็นเป็นรูปธรรม ดังจะเห็นได้จากการนำผลิตภัณฑ์ไปแสดงในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ การจัดงานผลิตภัณฑ์ในภูมิภาคต่างๆ แต่ควรจะมีการเพิ่มการนำเสนอในสื่อหลายๆด้านให้มากขึ้น

5.3 สรุปผลการวิจัยอุปสงค์ของการท่องเที่ยวด้วยวิธีการต้นทุนการเดินทาง และมูลค่าทางนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.3.1 อุปสงค์ของการท่องเที่ยวด้วยวิธีต้นทุนการเดินทาง

จากการศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วยวิธีต้นทุนการเดินทางระดับบุคคลและระดับเขตพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ของการท่องเที่ยว หรือความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับบุคคลขึ้นกับ ต้นทุนการเดินทางแบบคิดค่าเสียโอกาส ณ อัตราค่าจ้างเต็มเวลา และต้นทุนการเดินทางแบบคิดค่าเสียโอกาสแบบ 1/3 ของอัตราค่าจ้าง อายุ และสถานภาพสมรส ในส่วนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ของการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับเขตพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 3 แห่งมีปัจจัยที่สามารถแสดงความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ละแห่งและสามารถใช้อธิบายได้ดีที่สุดคือ ตัวแปรต้นทุนในการเดินทางที่ไม่คิดต้นทุนเวลา (TRAV)

5.3.2 มูลค่าทางนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมูลค่ามากที่สุดจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 3 แห่ง คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาพนมรุ้ง โดยมีมูลค่าเท่ากับ 2,383,023,788.94 บาท รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูเก้า และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพระบาท โดยมีมูลค่าเท่ากับ 306,126,143.21 บาท และ 121,109,764.20 บาท ตามลำดับ

5.3.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นข้อเสนอแนะบทบาทภาครัฐในการอนุรักษ์ และข้อเสนอแนะในแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

1) บทบาทภาครัฐบาลในการอนุรักษ์

ในส่วนของภาครัฐบาล ได้กำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวไว้ข้างต้นต้องคอยกำกับดูแลให้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังคงไว้ซึ่งความสวยงามและความสมบูรณ์ และประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ ไม่สร้างความเสียหายและก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

2) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ใกล้เคียง ดังนั้นจึงควรหาแนวทางในการส่งเสริมนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาที่ห่างไกลจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 3 แห่ง ให้เดินทางมาท่องเที่ยว โดยส่งเสริมผ่านทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือการจัดทริปหรือแพคเกจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทยโดยหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นผู้ดำเนินโครงการร่วมกับประชาชนในพื้นที่ โดยกลุ่มเป้าหมายอาจเน้นที่กลุ่มนักเรียนนักศึกษาโดยอาจเป็นตัวแทนในการอำนวยความสะดวกในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือประสานงานในการจัดทัศนศึกษาของ

สถาบันการศึกษา หรือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่บุตรหลานมีข้อจำกัดทางด้านเวลาในการพาผู้สูงอายุไปเที่ยว

5.3 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.3.1 อุทยานแห่งชาติภูพาน มีแนวทางเพื่อให้เกิดการพัฒนา 5 ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่หนึ่ง ต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น เช่น มีสวนสัตว์ และปรับปรุง พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม เช่น การทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน

ส่วนที่สอง ต้องการพัฒนาแหล่งบริการข้อมูลท่องเที่ยว เช่น มีเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่เป็นไกด์บริการข้อมูลตามแหล่งท่องเที่ยว หรือตามจุดสำคัญต่างๆ

ส่วนที่สาม จัดให้มีโครงการพัฒนาและการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น โครงการทัวร์เก็บเห็ด โครงการสร้างฝายแม้ว โครงการฝึกอบรม สร้างจิตสำนึก การอนุรักษ์ และโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ส่วนที่สี่ มีกฎระเบียบในการใช้ประโยชน์จากป่าร่วมกัน

ส่วนที่ห้า ต้องการแก้ไขปัญหาพื้นที่ทำกินกับเขตอุทยานให้มีความชัดเจน

5.3.2 อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคม กระเช้าลอยฟ้าเพื่อข้ามหุบเขาถ้ำพระ

ส่วนที่สอง การจัดสรรงบประมาณจัดการเรื่องปัญหาไฟป่า

ส่วนที่สาม จัดทำเขตพื้นที่อุทยานอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกของชาวบ้าน และจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์เรื่องกฎกติกา หรือข่าวสารที่อุทยานต้องการสื่อสารกับชาวบ้าน

ส่วนที่สี่ จัดให้มีโครงการ/กิจกรรมสร้างจิตสำนึก/ หวงแหน/การอนุรักษ์

ส่วนที่ห้า การเลิกเก็บค่าธรรมเนียมค่าเข้าชมอุทยานจากชาวบ้านที่ และให้ลดค่าธรรมเนียมในการเที่ยวชมอุทยานกับคนนอกพื้นที่

5.3.3 อุทยานแห่งชาติภูเก้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพมากขึ้น เช่น บ้านพักรับรอง ห้องประชุมที่ดีและมีมาตรฐาน ลานจอดรถ

ส่วนที่สอง การปรับปรุงภูมิทัศน์ด้วยการปลูกไม้ดอกบริเวณอุทยานแห่งชาติ ปลูกบัวแดง หรือบัวขาวริมน้ำ ปลูกต้นไม้ขึ้นด้นข้างถนนให้สวยงามและเป็นร่มเงา เช่น ปลูกต้นอินทนิล ซึ่งมีความทนทาน ปลูกง่าย เวลาที่มีดอกก็จะสวยงามและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว